

Makedonija: Ahmetiju prethapsenje

Author: [IWPR Balkans](#)

Nacionalistička makedonska vlada je izazvala bes Zapada jer prethapsenjem etničkom albanskom lideru.

Makedonija se u petak izložila opasnosti konfrontacije sa Zapadom nakon što je vlada potvrdila da je izdala nalog za hapsenje istaknute ličnosti iz etničke albanske opozicije uprkos prošlogodišnjem Ohridskom mirovnom sporazumu.

Ambasador NATO-a u Makedoniji, Nikolas Bigman, izjavio je da je bilo kakav pokušaj hapsenja Ali Ahmetija, bivšeg pobunjeničkog vođe koji sada predvodi jednu od najvećih političkih stranaka u zemlji, u suprotnosti sa odredbama sporazuma koji podrazumeva amnestiju za bivše borce.

Prošlogodišnjim Ohridskim sporazumom obuzdano je secesionističko nasilje u zapadnoj Makedoniji. Potom je Ahmeti postao lider Demokratske unije integracije, DUI, sada najveće opozicione političke partije uz Socijaldemokratski savez Makedonije, SDSM. DUI je prihvatio umereni politički program kojim se podržava jedinstvo makedonske države.

Uprkos umerenom političkom stavu, makedonski demonstranti su zahtevali njegovo hapsenje posle nedavnog ubistva dvojice etničkih makedonskih policajaca.

Hapsenja bi ugrozila mukotržno ostvarenu mirovnu strategiju Zapada čije je tezište na uvlačenju albanskih militantnih lidera u politički proces.

Ukoliko bi vlada, koju sačinjavaju nacionalistička Unutrasnja makedonska revolucionarna organizacija - Demokratska partija za makedonsko nacionalno jedinstvo, VMRO-DPMNE, Liberalna demokratska partija, LDP, Demokratska partija Albanaca, DPA, i Partija demokratskog prosperiteta, PDP, uistinu uhapsila Ahmetija, to bi sigurno izazvalo novu pobunu na zapadu republike pretežno naseljenom Albancima.

Neki analitici veruju da VMRO i njeni politički partneri računaju na povratak nasilja posle čega bi usledilo otkazivanje izbora što je deo njihove strategije opstanka na vlasti.

Dok su u petak tenzije pretile da se otrgnu kontroli, tesko naoružana policija okružila je jedno albansko selo gde su, kako se veruje, albanski otmicari držali pet kidnapovanih Makedonaca.

Policija je saopstila da su naoružani otmicari zaustavili autobus na putu za Gostivar u zapadnoj Makedoniji i kidnapovali nekoliko makedonskih civila, uz pretnje da će ih ubiti ukoliko se ne oslobode Albanci pritvoreni zbog ubistva dvojice makedonskih policajaca. Kidnaperi su rekli da će usmrtno taoci u petak ujutro, po isteku roka koji su dali policiji, preneo je izvor iz makedonske policije u Tetovu.

Veliki broj policajaca i oklopnih transportera uoceni su izvan sela Zerovjane, na pola puta između Tetova i Gostivara.

Dvojica policajaca ubijeni su 26. avgusta u Gostivaru. Danail Jankovski, star 47 godina, i Aleksandar Nikolic, star 39 godina su nastradali kada su putnici iz vozila sa stranim registarskim tablicama otvorili vatru na kontrolni punkt u kome se nalazili. Ubice su se potom velikom brzinom udaljile sa mesta zločina.

Militantna Albanska nacionalna armija, ANA, saopstila je da preuzima odgovornost za ovo ubistvo. Mada je ova grupa u sukobu sa Ahmetijem, makedonski demonstranti, za koje se veruje da ih tiho "usmeravaju" vlasti, su zahtevali bas njegovo hapsenje.

Samo 12 sati posle ubistva na putu za Gostivar, Makedonci iz predgradja Gostivara blokirali su prilaze gradu postavljajuci barikade od automobila i autobusa. Na mitingu koji je usledio, demonstranti su nosili transparente na kojima je pisalo, "Zaustavite Ahmetija i njegove ubice" i "Ahmeti, uhvaticemo te".

Javni tuzilac, Stavre Dzikov, i kontroverzni tvrdokorni ministar unutrasnjih poslova, Ljupce Boskovski, podrzali su zahteve za hapsenjem Ahmetija.

Cilj demonstiranja bio je da sprece dolazak lidera DUI-a u Skoplje i odrzavanje predizbornog mitinga zakazanog za subotu.

Na sedista dve albanske politicke stranke u Skoplju u cetvrtak su izvršeni napadi, a prostorije Narodne demokratske partije, NDP, koju predvodi Kastriot Hadziredza, su zapaljene. Jedna bomba je eksplodirala ispred Ahmetijeve kuće u Skoplju. Na kucu su takodje nepoznata lica bacila molotovljeve koktele. Tim povodom nije bilo nikakve istrage.

Ahmetijeva stranka je ove napade opisala kao pritisak koji vrse same vlasti. U pismu upucenom medjunarodnoj zajednici, portparol partije, Agron Budzaku je rekao da "izvesni krugovi" u vladi pokusavaju da "organizuju sabotazu, medijsku blokadu i hapsenja stranackih lidera".

NDP se pozalila da policija nije ni pokrenula istragu povodom podmetanja pozara u njihovim prostorijama. Predstavnici ove stranke tvrde da su pozar pripremile vladajuće stranke koje su ljubomorne zbog popularnosti NDP-a.

Ipak, policija je sugerisala da je pozar delo drugih etnickih Albanaca. Ministarstvo unutrasnjih poslova optuzilo je teroristicke grupe za pokusaj destabilizacije zemlje dve nedelje uoci izbora.

Dzikov, clan VMRO-a, podrzao je zahtev za Ahmetijevim hapsenjem. On kaze da "bi trebalo uhapsiti lica protiv kojih su podignute optuznice kako bi se ocuvao red i zakon". Dzikov tvrdi da amnestija za pobunjenike, koja je usvojena uz posredovanje medjunarodne zajednice, ne vazi za lica optuzena za terorizam.

Lideri cetiri najveće albanske stranke, ukljucujuci DUI i vladajucu DPA, su u petak snazno osudili kidnapovanje makedonskih civila u blizini Gostivara i nedavnu eskalaciju nasilja.

VMRO i njeni partneri iz Liberalno demokratske partije, LDP, iskoristili su ovu krizu da bi zatražili od opozicionog Socijaldemokratskog saveza Makedonije da potpise sporazum kojim bi se politicki izolovao Ahmeti. Oni zele od svih makedonskih stranaka obećanje da neće sklapati koalicione sporazume sa Ahmetijevom partijom posle parlamentarnih izbora. "Ne radi se o predizbornom marketingu, vec ozbiljnom predlogu za zastitu nacionalnih interesa", tvrdi VMRO.

Neke manje stranke su izrazito skepticne prema motivima koji stoje iza takvog sporazuma sugerisuci da su ubistvo dva policajca mozda organizovali vladini agenti kako bi podigli tenzije u zemlji.

Incidenti koji za posledicu imaju ozbiljne telesne povrede skoro su postale deo makedonske predizborne svakodnevnice. U jednom napadu na skopsku kasarnu 15. avgusta lakse su ranjena dvojica vojnika. Napadaci su pucali iz automatskog oruzja i bacali rucne bombe. Istog dana je jedan etnicki Albanac iz sela Aracinovo ranio clana Ahmetijeve stranke u medjusobnoj tuci.

Sesnaestog avgusta jedno putnicko vozilo prepuno oruzja eksplodiralo je na putu Skoplje-Blace. Istoga dana je demolirana poslasticarnica u bombaskom napadu u kumanovskom kraju, a u drugom incidentu, kako je saopstila policija, napadnut je jedan kontrolni punkt u blizini sela Opaje.

Raznorazne bande su na putu Tetovo-Gostivar postavljale blokade i pljackale putnike.

Medjunarodna zajednica je sve zabrinutija zbog predizbornog nasilja koje ugrozava postignuti mirovni sporazum. Strahuje se da bi ubistva policajaca, napadi na sedista albanskih stranaka i blokade puteva mogli voditi ka potencijalno veoma opasnoj eskalaciji nasilja.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonija-ahmetiju-preti-hapsenje>